

GJAKOVË

**RAPORT MONITORIMI I SEKTORIT
TË MJEDISIT NË KOMUNËN E
GJAKOVËS - 2021**

Botues: EC Ma Ndryshe
Rr: Fehmi Lladrovci 94, Prizren
Bulevardi Nënë Tereza 30B H1 Nr. 5, Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 03 224 967

Ky dokument është realizuar nga EC Ma Ndryshe; i mbështetur nga Agjencia Suedeze për Zhvillim dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar (Sida) përmes Programit të saj "Human Rightivism" zbatuar nga Fondi për Zhvillimin e Komunitetit - CDF. Përmbajtja dhe pikëpamjet e paraqitura këtu nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtar të donatorëve.

Ky raport është një përpjekje e re e strukturuar e shoqërisë civile për të adresuar e trajtuar përgjegjësitë e organeve kompetente të Qeverisë Lokale, përkatësisht përgjegjësitë e Komunave karshi 7 aspekteve mjedisore që rregullohen me kornizën ligjore të vendit.

Organet përgjegjëse për mbrojtjen e mjedisit janë të rregulluara në forma të ndryshme në Komunitatet e Kosovës. Disa nga komunitetet kanë drejtori të dedikuara për mbrojtjen e mjedisit, ndërsa disa kanë sektore në kuadër të drejtorive për planifikim apo zyrtarë përgjegjës për çështje mjedisore.

Metodologjia e ndjekur nga EC Ma Ndryshe për përpilimin e këtij raporti merr në konsideratë 12 ligje që adresojnë aspekte të ndryshme të mbrojtjes së mjedisit, si:

- Ligji nr.03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit
- Ligji nr.03/L-233 për Mbrojtjen e Natyrës
- Ligji nr.03/L-160 për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja
- Ligji nr.2003_3 për Pyjet e Kosovës
- Ligji nr.04/L-147 për Ujërat e Kosovës
- Ligji nr.04/L-060 për Mbeturina
- Ligji nr.06/L-035 për Veprimtaritë Hidrometeorologjike
- Ligji nr.03/L-119 për Produktet Biocide dhe Shtojcat
- Ligji nr.02/L-53 për Gjuetinë
- Ligji nr.04/L-197 për Kimikate
- Ligji nr.04/L-174 për Planifikimin Hapësinor
- Ligji nr.04/L-175 për Inspektoratin e Mjedisit, Ujërave, Natyrës, Planifikimit Hapësinor dhe Ndërtimit

Ndërsa aspektet kryesore që ligjet e lartshënuara rregullojnë janë:

- Organet institucionale
- Kapacitetet njerëzore
- Dokumentet e Planifikimit dhe Menaxhimit Mjedisor
- Pjesëmarrja publike
- Të dhënat Mjedisore
- Mbikëqyrja dhe raportimi
- Licencimi, lejet dhe pëlqimet mjedisore

Mbi këtë bazë përmbajtja e këtij raporti tenton që të mbulojë aspektet kryesore që legjislacioni në fuqi adreson, si:

- Skema institucionale për planifikimin dhe menaxhimin mjedisor*
- Korniza ligjore*
- Hartimi, harmonizimi dhe zbatimi i dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit*

*Mbikëqyrja inspektive dhe raportimi mjedisor
Krijimi, grumbullimi, menaxhimi i të dhënave dhe sistemit të menaxhimit të dhënave
Bashkëpunimi, koordinimi dhe pjesëmarrja publike
Licencimi dhe lejet mjedisore*

Gjetjet e këtij raporti në kapituj të caktuar kanë identifikuar mangësitë aktuale në sektorin e mjedisit, që kërkojnë vëmendje më të shtuar nga autoritetet komunale, me qëllim të përmirësimit të procesit të planifikimit dhe menaxhimit mjedisor. Gjithashtu ato janë validuar nga zyrtarët përkatës komunal, si pasqyrim i gjendjes reale në sektorin e mjedisit. Njëherësh kanë theksuar se burimet njerëzore dhe financiare nuk janë në nivel të mjaftueshëm, gjë që mbase reflektohet edhe në gjendjen aktuale mjedisore

Në fund janë adresuar edhe disa rekomandime me qëllim të përmirësimeve dhe plotësimeve në proceset e Planifikimit dhe Menaxhimit Mjedisor, drejt arritjes së rezultateve më të qëndrueshme në sektorin e mjedisit dhe mbrojtjen e resurseve natyrore.

GJETJET E RAPORTIT

1. Skema institucionale për planifikimin dhe menaxhimin mjedisor

Në Komunën e Gjakovës organi përgjegjës për planifikim dhe menaxhim mjedisor është Sektori për Mbrojtje të Mjedisit që funksionon në kuadër të Drejtorisë për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit. Stafi i DUMM-së, përbëhet prej gjithsejtë 17 punonjësve, prej të cilëve vetëm 1 zyrtar është i angazhuar në Sektorin për Mbrojtje të Mjedisit

Organi komunal	A është themeluar?	Emri zyrtar	Fuqia aktuale punëtore
Drejtoria	Po	DUMM (Drejtoria për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit)	17
Sektori	Po	Sektori për Mbrojtje të Mjedisit	1
Zyrtarët	Po	Sektori për Mbrojtje të Mjedisit	1

Numri i angazhuar i shërbyesve civil sipas deklaratave të zyrtarëve të SMM nuk është i mjaftueshëm për kryerjen e detyrave të përcaktuara me kornizën ligjore. Sipas tyre shërbyesit civil në SMM kanë profilet e nevojshme profesionale për kryerjen e detyrave të përcaktuara me kornizën ligjore, ku nga shkalla 1 (aspak) deri në 5 (shkëlqyeshëm) kanë dhënë vlerësimin 4.

SMM ka bërë të ditur se gjatë vitit 2021 për punonjësit e këtij sektori nuk janë organizuar trajnime rreth kornizës ligjore, as nga niveli qendror, e as nga komuna apo ndonjë organizatë tjetër. Kurse sa i përket trajnimeve rreth çështjeve mjedisore për stafin e SMM, janë organizuar disa trajnime nga organizatat jo-qeveritare, ndërsa nuk është organizuar ndonjë trajnim nga niveli qendror apo nga komuna.

Stafi i SMM gjatë vitit 2021 për planifikimin dhe menaxhimin e çështjeve mjedisore, kanë shfrytëzuar të gjitha Ligjet dhe Udhëzimet Administrative nga lëmia e Mjedisit dhe Planifikimit.

* * * * *

Statistikat Kryesore - 2021:

1. Numri i zyrtarëve të angazhuar në SMM – 1
2. Numri i trajnimeve rreth kornizës ligjore – 0
3. Numri i trajnimeve sipas fushës mjedisore – nuk është specifikuar numri i saktë

KORNIZA LIGJORE

Metodologjia e EC-it, merr në konsideratë 12 ligje që adresojnë aspekte të ndryshme të mbrojtjes së mjedisit, të cekura më lartë.

Komuna e Gjakovës, përkatësisht SMM ka raportuar se mbështetet në këto dokumente ligjore:

1. Ligji i Ndërtimit
2. Ligji i Planifikimit
3. Ligji për Mbrojtjen e Mjedisit
4. Ligji i VNM (Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis)
5. Ligji i VSM (Vlerësimi Strategjik Mjedisor)
6. Ligji i Ndotjes së Ajrit
7. Ligji mbi ujërat
8. Ligji i Natyrës etj

Zyrtari i SMM i Komunës së Gjakovës ka shprehur bindjen se korniza ligjore mjedisore nuk është mirë e konsoliduar sepse sipas tij ka divergjenca dhe dualitete mes ligjeve që e trajtojnë të njëjtën materie.

Ndërsa njohuritë e stafit të këtij sektori rreth kornizës respektive ligjore i ka notuar me 5, nga 1/aspak deri 5/shkëlqyeshëm.

3

HARTIMI, HARMONIZIMI DHE ZBATIMI I DOKUMENTEVE TË PLANIFIKIMIT DHE MENAXHIMIT TË MJEDISIT, PROJEKTEVE DHE MASAVE PËR MBROJTJEN E MJEDISIT

Hartimi i politikave mjedisore kërkon dinamizim me qëllim që ato ti përgjigjen nevojave të kohës. Plani Lokal i Veprimit në Mjedis në Komunën e Gjakovës është aktiv dhe kohëzgjatja e këtij plani është deri në vitin 2023. Poashtu edhe Plani Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave është aktiv.

Kurse sa i përket projekteve për rregullimin, promovimin apo mbrojtjen e mjedisit, SMM ka bërë të ditur se gjatë vitit 2021 janë organizuar: Gara për Gjakovë të pastër, mbjellje e fidaneve në gjithë territorin e Komunës së Gjakovës, ndërtimi i disa parqeve në gjithë territorin e Komunës së Gjakovës, dhe pastrimi i deponive ilegale. E masat e ndërmarra për mbrojtjen e mjedisit në vitin 2021 nuk janë listuar.

Planet e nivelit lokal për menaxhimin mjedisor

Lloji i planit	Emri i dokumentit	Statusi	Koha e hartimit	Kohëzgjatja e mandatit	Hartuesi	Disponueshmëria e raporteve të zbatimit
Planet Lokal i Veprimit në Mjedis	Po	Aktiv	2019	2023	REC	Relative
Programet Mjedisore <small>(specifiko programet në fushën Emri i dokumentit)</small>	/	Aktiv	/	/	/	/
Vlerësimi Strategjik Mjedisor <small>(specifiko planet, programet për të cilat hartohet VSM në fushën Emri i dokumentit)</small>	VSM i PZHK	Aktiv	2021	Në vazhdim	INSI	Në vazhdim
Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis <small>(specifiko projektet në fushën Emri i dokumentit)</small>	Të gjitha projektet që i nënshtrohen LMK - VNM	Aktiv	/	Në vazhdim	DUMM	Në vazhdim
Plani Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave	Po	Aktiv	2021	2025	Komuna GIZ SMS	I Aprovur
Plani Zhvillimor Komunal	Po	Aktiv	Skaduar	Duke u hartuar i riu	Komuna INSI	Në proces
Harta Zonale e Komunës	Jo	/	/	/	/	/
Plani i rregullimit të tokës	Jo	/	/	/	/	/
Programi për mbrojtjen nga veprimet e dëmshme të ujërave	Jo	/	/	/	/	/

Projektet kapitale të nivelit lokal për rregullimin, promovimin dhe mbrojtjen e mjedisit

Emri i projektit	Statusi	Periudha e realizimit	Vlera e kontratës	Autoriteti kontraktues	Lokacioni	Fusha temat-ike	Partneri zbatues	Plani
Gara për Gjakovë të pastër	Organizohet çdo vit për tre muaj mars-qershor	mars-qershor 2021	/	DSHP	Të gjitha shkollat e Komunës së Gjakovës	Mbrojtja e mjedisit	Pamkos	Mbrojtja e mjedisit
Mbjellja e fidaneve	Aktiv	nëntor 2020–nëntor 2022	107,295,00 €	DSHP	Gjithë teritorin e Komunës së Gjakovës	/	OE	/
Ndërtimi i Parqeve	Aktiv	07,05,2021	147,393,86 €	DSHP	Gjithë teritorin e Komunës së Gjakovës	/	OE	/
Pastrimi i deponive ilegale	Aktiv	/	/	DSHP		/	KRM "Çabrati"	/

4 MBIKËQYRJA INSPEKTIVE DHE RAPORTIMI MJEDISOR

Sa i përket inspektiveve të zbatimit të kornizës ligjore, SMM ka bërë të ditur se kjo çështje është përgjegjësi e Drejtorisë së Inspektorateve. Këta të fundit kanë raportuar se hartohen raporte javore, mujore dhe vjetore, lidhur me zbatimin e ligjeve, udhëzimeve dhe rregulloreve komunale dhe në rastin konkret sa i përket aspektit mjedisor, raportet i dërgohen drejtorit të Drejtorisë për Punë Inspektuese dhe Udhëheqësit të Sektorit.

Raportet kanë të bëjnë me: procesverbalet, urdhëresat e dhëna, gjobat e shqiptuara, aktvendimet e nxjerrura, fletëparaqitje e proceduara në Gjykatë, kërkesat e palëve etj. Ndërsa kanë bërë të ditur se nuk hartohen raporte të monitorimit të zbatimit të strategjive.

Për gjendjen e deponive të mbeturinave kanë raportuar Sektori i Menaxhimit të Mbeturinave dhe Ambientit nga Drejtoria e Shërbimeve Publike. Gjendja e deponive monitorohet përmes programit " My maps", ku janë të verifikuara dhe të ndara, në deponi të vogla, të mesme dhe mëdha. Komuna e Gjakovës, në bashkëpunim me GIZ dhe AMMK raporton çdo vit deponitë egzistuese përmes platformës Google "My maps".

Kurse monitorimi i gjendjes së zonave të mbrojtura nuk realizohet në këtë Komunë. Sa i përket çrregullimeve mjedisore zyrtarët kanë bërë të ditur se nuk janë identifikuar përveç hudhjes së mbeturinave në lokacione ilegale dhe ndotja e dëmtimi i lumenjve.

KRIJIMI, GRUMBULLIMI, MENAXHIMI I TË DHËNAVE DHE SISTEMIT TË MENAXHIMIT TË DHËNAVE

Zyrtarët komunalë nga Drejtoria e Shërbimeve Publike kanë bërë të ditur se gjatë vitit të kaluar është monitoruar cilësia e ajrit në Komunën e Gjakovës. Është vendosur aparati për monitorimin e cilësisë së ajrit në qendër të qytetit në bashkëpunim me "Let's do it Peja" dhe Komunën e Gjakovës, mirëpo mbikëqyrje sistematike të cilësisë së ajrit nuk ka.

Komuna e Gjakovës nuk ka sistem të monitorimit të dheut dhe mbikëqyrje sistematike të cilësisë së dheut, e as sistem të monitorimit të cilësisë së ujërave sipërfaqësore e nëntokësore dhe mbikëqyrje sistematike të cilësisë së ujit. Sipas zyrtarëve komunalë, departamenti i mjedisit nuk ka kapacitete të nevojshme teknike e as njerëzore për krijimin, grumbullimin dhe menaxhimin e të dhënave mjedisore, ndërsa kapacitetet njerëzore për krijimin, grumbullimin dhe menaxhimin e të dhënave mjedisore sipas tyre janë të mjaftueshme.

BASHKËPUNIMI, KOORDINIMI DHE PJESËMARRJA PUBLIKE

Zyrtarët përgjegjës të Komunës së Gjakovës bashkëpunimin dhe koordinimin me nivelin qendror në hartimin e akteve ligjore dhe nënligjore e kanë vlerësuar si gati inekzistent. Ngjashëm është vlerësuar edhe bashkëpunimi dhe koordinimi me nivelin qendror sa i përket hartimit të strategjive mjedisore.

Sipas tyre niveli i bashkëpunimit me organizatat joqeveritare sa i përket zhvillimit të aktiviteteve të ndryshme është në nivel të kënaqshëm, ku përfshihen bashkëpunimet me OJQ-të: "Let's do it Kosova", "Let's do it Peja", "IFK", "EC Ma Ndryshe", etj

Sa i përket pjesëmarrjes publike gjatë hartimit të dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit mjedisor, Komuna e Gjakovës i zhvillon gjithmonë dhe rregullisht të gjitha dokumentet me pjesëmarrje publike, e që vlerësohet që janë të shumta. Kurse pjesëmarrjen publike në procese të tilla e vlerësojnë me 2, nga 1/aspak e kënaqshme deri 5/shumë e kënaqshme.

LICENCIMI DHE LEJET MJEDISORE

Raportimi i Komunës mbi numrin e licencave dhe lejeve mjedisore aktive nuk është realizuar ngase është parë si kompetencë e MMPHI-Ministrisë së Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës

PËRFUNDIME

Gjetjet e këtij raporti janë validuar nga zyrtarët përkatës komunalë, duke pohuar se ato pasqyrojnë gjendjen reale në sektorin e mjedisit, bashkë me mundësitë për të ngritur dhe përmirësuar çështjet mjedisore në këtë komunë. Burimet njerëzore dhe financiare sipas tyre nuk janë të nivel të mjaftueshëm, gjë që mbase reflektohet edhe në gjendjen aktuale mjedisore.

Bazuar në këtë monitorim, dalin konkluzionet se:

Në Komunën e Gjakovës organi përgjegjës për planifikim dhe menaxhim mjedisor është Sektori për Mbrojtje të Mjedisit që funksionon në kuadër të Drejtorisë për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit. Stafi i DUMM-së, përbëhet prej gjithsejtë 17 punonjësve, prej të cilëve vetëm 1 zyrtar është i angazhuar në Sektorin për Mbrojtje të Mjedisit, por kapacitetet njerëzore brenda këtij organi janë të pamjaftueshme si në aspektin kuantitativ ashtu edhe në atë profesional, ndërkohë që nuk ka pasur as aktivitete për fuqizimin e tyre në raport me kornizën aktuale ligjore.

Njohuritë e stafit komunal rreth kornizës mjedisore janë vlerësuar në nivelin më të lartë, derisa korniza ligjore mjedisore nuk është mirë e konsoliduar sepse ka divergjenca dhe dualitete mes ligjeve që e trajtojnë të njëjtën materie.

Niveli i inspektimit si dhe hartimi i raporteve përkatëse lidhur me zbatimin e kornizës ligjore të mbrojtjes së mjedisit dhe të zbatimit të strategjive mjedisore mbetet i paqartë për shkak të mos shpalosjes së të dhënave në këtë drejtim, derisa është pranuar se në tregues të caktuar nuk ka monitorim.

SMM në Komunën e Gjakovës ende nuk ka ndërtuar sistem të menaxhimit të të dhënave mjedisore, për shkak të mungesës së resurseve teknike dhe njerëzore për krijimin, grumbullimin dhe menaxhimin e të dhënave mjedisore.

Bashkëpunimi ndërinstitutional në hartimin e politikave publike vlerësohet të jetë i pamjaftueshëm, derisa bashkëpunimi me shoqërinë civile në hartimin e politikave lokale është vlerësuar në nivel të mirë. Kurse pjesëmarrjen publike gjatë hartimit të dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit mjedisor e kanë vlerësuar me notën 2, nga 1-aspak e kënaqshme deri 5-shumë e kënaqshme.

REKOMANDIMET

- Të shqyrtohen mundësitë për shtimin e punonjësve profesionistë në SMM.
- Të organizohen trajnime për punonjësit e SMM rreth kornizës ligjore dhe rreth çështjeve mjedisore.
- Të përmirësohet dhe dinamizohet hartimi dhe zbatimi i dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit
- Të rriten kapacitetet si dhe të shtohet mbikëqyrja inspektive dhe raportimi mjedisor.
- Të fillojë sa më shpejtë procesi i krijimit, grumbullimit, menaxhimit të të dhënave dhe sistemit të menaxhimit të dhënave mjedisore.
- Të avancohet bashkëpunimi nivel qendror-lokal në hartimin e akteve ligjore dhe strategjive mjedisore.

PËR EC:

EC angazhohet për qëndrueshmëri ekonomike dhe qeverisje demokratike në nivel lokal (dhe rajonal) përmes mobilizimit të komunitetit, mbikëqyrjes së vendimmarrjes publike dhe partneritetit në zbatim të programeve dhe politikave zhvillimore.

Për përmbushjen e këtij misioni organizata zbaton projekte dhe nisma në kuadër të dy programeve kryesore: Qytete/Komuna Gjithëpërfshirëse dhe Zhvillim i Qëndrueshëm. Ndërsa programi i tretë është ideuar si njësi mbështetëse për veprimin e organizatës dhe synon adresimin e tri sfidave të jashtme dhe të brendshme:

1. Vëllimin e pamjaftueshëm të dijes empirike në vend, përfshi të dhënat e besueshme statistikore, analizat e specializuara dhe mendimet profesionale,
2. Nevojën për konsolidimin e kapaciteteve të brendshme, veçanërisht në hulumtime, baza të të dhënave, analizë, menaxhim, zhvillim komunitar dhe ekspertizë sektoriale, dhe
3. Mungesën e qëndrueshmërisë financiare afatgjatë duke i diversifikuar burimet e të hyrave, me theks në ofrimin e shërbimeve për palët e treta.

Trekëndëshi konceptual që do të orientojë punën e organizatës në pesë vitet e ardhshme (2020 - 2024) ka këto elemente:

1. Gjithëpërfshirjen,
2. Qëndrueshmërinë, dhe
3. Dijen.

EC beson se demokratizimi dhe zhvillimi i gjithëmbarshtëm shtetëror është proces që duhet planifikuar dhe ndërtuar nga poshtë lart.

Në thelb të qeverisjes demokratike qëndron hapja dhe përfshirja e të gjithëve në marrjen e vendimeve që kanë për synim të mirën e përbashkët, ndërsa planifikimi zhvillimor kërkon shfrytëzim racional të burimeve territoriale, pa e kompromituar përdorshmërinë e tyre nga gjeneratat e ardhshme.

Si demokracia ashtu edhe zhvillimi duhen ndërtuar mbi bazën e dijes së shëndoshë që garanton vendime dhe veprime të mençura dhe vizionare.

Vlerat kryesore të organizatës janë:

1. Paanshmëria - EC vepron në bazë të analizave të thukta dhe gjithëpërfshirëse dhe mënjanon veprimet e ngutshme dhe impulsive. EC synon të përkrahë dhe të shtyjë përpara alternativat të cilat në bazë të hulumtimit dalin të jenë më të përshtatshmet, pavarësisht nëse masa e shoqërisë nuk e përkrahin këtë opsion;

2. Aktivizmi - Anëtarët e EC do të jenë aktivistë të cilët angazhohen në baza të rregullta për të shtyrë përpara bashkëveprimin qytetar për të përmbushur misionin e organizatës;
3. Orientimi drejt rezultateve - Anëtarët e EC janë të orientuar për të arritur rezultate, ku përpjekja nuk i kënaq pritjet e organizatës në qoftë se nuk përfundon me rezultatet e pritura;
4. Komuniteti bazë e veprimit - EC do të jetë gjithnjë pranë komunitetit, duke mësuar nga qytetarët dhe duke ndërtuar konsensus për bashkëveprimin dhe formësimin e shoqërisë.